

Να ψηφίσουμε ή να επινοήσουμε ξανά την πολιτική;

Του **Αλέν Μπαντιού**
Μετάφραση: **Αριάδνη Αλαβάνου**

Πηγή: sxedio-b.gr

Μεγάλο μέρος του εκλογικού σώματος δεν έχει ακόμη αποφασίσει τι θα ψηφίσει στις γαλλικές προεδρικές εκλογές. Το κατανοώ. Αυτό δεν οφείλεται τόσο στο ότι μένουν στο σκοτάδι ή είναι συγκεχυμένα τα προγράμματα των υποψηφίων που θεωρείται ότι πληρούν τις προϋποθέσεις. Δεν οφείλεται τόσο –για να επιλέξω μια αποστροφή της φράσης που κάποτε χρησιμοποίησα για τον Σαρκοζί και η οποία είχε κάποια επιτυχία— στο ότι πρέπει να αναρωτηθούμε «ποιο είναι το όνομα του ...». Μάλλον όλα αυτά είναι αρκετά σαφή.

Η **Μαρίν Λεπέν** αποτελεί μια εκσυγχρονισμένη –και συνεπώς εκθλημένη – εκδοχή αυτού που πάντα ήταν η γαλλική ακροδεξιά. Ένας διαρκής πεταινισμός. [Από τον στρατάρχη Πεταίν, που συνθηκολόγησε με τη ναζιστική Γερμανία και τέθηκε επικεφαλής του γαλλικού προτεκτοράτου της, του κράτους του Βισί. Σ.τ.μ.]

Ο **Φρανσουά Φιγιόν** είναι ένας πεταινιστής, σε κοστούμι τριών κομματιών. Η (προσωπική ή δημοσιονομική) φιλοσοφία του μπορεί να αναχθεί στην «εξοικονόμηση κάθε δεκάρας». Δεν είναι καθόλου προσεκτικός όσον αφορά το από πού προέρχονται οι δεκάρες του, αλλά είναι σιχαμερά, άθλια αδιάλλακτος όταν πρόκειται για δημοσιονομικές δαπάνες και ιδίως για χρήματα προς τους φτωχούς.

Ο **Μπενουά Αμόν** είναι ο άτολμος, μάλλον λίγος, αντιπρόσωπος του «αριστερού σοσιαλισμού». Κάτι που υπήρχε κάποτε, αν και είναι πιο δύσκολο να αναγνωρίσουμε ή να αποκαλύψουμε ακόμη και έναν από εκείνους τους χαρακτήρες που ποτέ δεν είδαμε.

Ο **Ζαν-Λικ Μελανσόν** –ασφαλώς ο λιγότερο δυσάρεστος— αποτελεί εντούτοις την κοινοβουλευτική έκφραση εκείνου που σήμερα αποκαλούμε «ριζοσπαστική» Αριστερά, στο επισφαλές σύνορο ανάμεσα στον παλιό, καταρρακωμένο σοσιαλισμό και σε έναν κομμουνισμό, εξοβελισμένο στη χώρα των φαντασμάτων. Καλύπτει την έλλειψη τολμηρότητας ή σαφήνειας του προγράμματός του με ευγλωττία άξια του Ζαν Ζωρές.

Ο **Εμανουέλ Μακρόν**, από την πλευρά του, είναι ένα δημιούργημα εκ του μηδενός των αληθινών αφεντάδων του, των νέο-καπιταλιστών, εκείνων που εξαγόρασαν όλες τις εφημερίδες για λόγους προφύλαξης. Εάν πιστεύει και λέει ότι η Γουιάνα είναι νησί ή ότι ο Πειραιάς είναι άνθρωπος, αυτό οφείλεται στο ότι ξέρει πως κανείς στην παράταξή του δεν δεσμεύτηκε ποτέ από όσα έλεγε.

Έτσι, για εκείνους που διστάζουν μπροστά στη γνώση – όσο κι αν υπάρχει αβεβαιότητα— ότι αυτό είναι ένα θέατρο παλιών και πασίγνωστων ρόλων, η πολιτική πεποίθηση μετρά πολύ λίγο ή είναι απλώς ένα πρόσχημα για τα παραπλανητικά τεχνάσματα του χεριού. Γι' αυτό είναι χρήσιμο να αρχίσουμε από το ερώτημα: τι είναι πολιτική; Και τι είναι μια μη αναγνωρίσιμη, διακηρυγμένη πολιτική;

Τέσσερις θεμελιώδεις πολιτικοί προσανατολισμοί

Μια πολιτική μπορεί πάντα να αυτοπροσδιοριστεί με βάση τρία στοιχεία. Πρώτα, με τη μάζα των απλών ανθρώπων, με το τι κάνουν και σκέφτονται. Ας την αποκαλέσουμε «λαό». Στη συνέχεια, με τους διάφορους συλλογικούς σχηματισμούς: ενώσεις, συνδικάτα και κόμματα – συνολικά όλες τις ομάδες που είναι ικανές να δρουν συλλογικά. Τέλος, με τα όργανα της κρατικής εξουσίας – βουλευτές, κυβέρνηση, αστυνομία— αλλά επίσης και με τα όργανα της οικονομικής ή/και της μιντιακής εξουσίας (μια διαφορά που έχει καταστεί σχεδόν αδιόρατη) ή με καθετί που αποκαλούμε σήμερα –με έναν γλαφυρό και ακαταμάχητο όρο— «εκείνοι που αποφασίζουν».

Μια πολιτική πάντα επιδιώκει κάποιους σκοπούς, αρθρώνοντας αυτά τα τρία στοιχεία. Έτσι, γενικά μιλώντας, μπορούμε να δούμε ότι στον σύγχρονο κόσμο υπάρχουν τέσσερις θεμελιώδεις πολιτικοί προσανατολισμοί: **ο φασιστικός, ο συντηρητικός, ο ρεφορμιστικός και ο κομμουνιστικός.**

Ο συντηρητικός και ο ρεφορμιστικός προσανατολισμός συναπαρτίζουν το κεντρικό κοινοβουλευτικό μπλοκ στις αναπτυγμένες καπιταλιστικές κοινωνίες: Αριστερά και Δεξιά στη Γαλλία, Ρεπουμπλικανοί και Δημοκρατικοί στις ΗΠΑ κ.λπ. Το θεμελιωδώς κοινό αυτών των δύο προσανατολισμών είναι πως υποστηρίζουν ότι η μεταξύ τους σύγκρουση –κυρίως ως προς την άρθρωση των τριών στοιχείων— μπορεί και πρέπει να παραμείνει μέσα στα συνταγματικά όρια που αμφότεροι αποδέχονται.

Το κοινό των άλλων δύο –φασιστικού και κομμουνιστικού— προσανατολισμών, παρά την έντονη αντίθεση των σκοπών τους, είναι ότι επιμένουν πως η σύγκρουση ανάμεσα στα διάφορα κόμματα για το ζήτημα της κρατικής εξουσίας είναι απόλυτα ασυμβίβαστη: δεν μπορεί να περιορίζεται σε κάποια συνταγματική συναίνεση. Αυτοί οι προσανατολισμοί αρνούνται να ενσωματώσουν σκοπούς αφ' εαυτών αντιφατικούς –ή ακόμη, απλά, αφ' εαυτών διαφορετικούς— στην αντίληψή τους για την κοινωνία και το κράτος.

Οι φιλο-φασιστικοί προσανατολισμοί που ευνοούνται

Μπορούμε να χρησιμοποιούμε τον «**κοινοβουλευτισμό**» ως ονομασία μιας οργάνωσης της κρατικής εξουσίας που διασφαλίζει την κοινή ηγεμονία των συντηρητικών και των ρεφορμιστών – με τη διαμεσολάβηση του εκλογικού μηχανισμού, των κομμάτων και της πελατείας τους— που παντού εξαλείφει κάθε σοβαρή προοπτική των φασιστών ή των κομμουνιστών να πάρουν την κρατική εξουσία.

Αυτή είναι η κυρίαρχη μορφή κράτους στην αποκαλούμενη «Δύση». Αυτό δικαιωματικά απαιτεί έναν τρίτο όρο, μια ισχυρή, κοινή, συμβατική βάση, εξωτερική όσο και εσωτερική στους δύο κύριους προσανατολισμούς.

Στις κοινωνίες μας, αυτή η βάση είναι σαφώς ο νεοφιλελεύθερος καπιταλισμός. Απεριόριστη ελευθερία της επιχείρησης, αυτο-πλουτισμός, απόλυτος σεβασμός στην ιδιωτική ιδιοκτησία –εγγυημένα από το δικαστικό σύστημα και την ασφυκτική αστυνόμευση— εμπιστοσύνη στις τράπεζες, εκπαίδευση των νέων, ανταγωνισμός υπό την κάλυψη της «δημοκρατίας», λατρεία της «επιτυχίας», επανειλημμένες διαβεβαιώσεις ενός βλαβερού και ουτοπικού χαρακτήρα ισότητας: αυτή είναι η μήτρα των συναινετικά συμφωνημένων «ελευθεριών».

Αυτές είναι οι ελευθερίες που τα δύο αποκαλούμενα κυβερνητικά κόμματα λίγο πολύ σιωπηρά δεσμεύονται να τις εγγυώνται εις το διηνεκές.

Η εξέλιξη του καπιταλισμού μπορεί να προκαλέσει κάποιες αβεβαιότητες ως προς την αξία της κοινοβουλευτικής συναίνεσης και συνεπώς ως προς τη συμφωνημένη εμπιστοσύνη –κατά τη διάρκεια της εκλογικής τελετουργίας— στα «μεγάλα», συντηρητικά ή ρεφορμιστικά, κόμματα. Αυτό κυρίως ισχύει για τη μικροαστική τάξη, η κοινωνική θέση της οποίας απειλείται, ή στις εργατικές περιοχές που ρημάζουν με την αποβιομηχάνιση. Το βλέπουμε στη Δύση, όπου μπορούμε να διαπιστώσουμε μια μορφή παρακμής μπροστά στην ανερχόμενη δύναμη των ασιατικών χωρών. Αυτή η υποκειμενική κρίση ευνοεί σήμερα, αναμφίβολα, τους φιλοφασιστικούς, εθνικιστικούς, θρησκευτικούς, ισλαμοφοβικούς και πολεμοχαρείς

προσανατολισμούς, γιατί ο φόβος είναι κακός σύμβουλος και αυτές οι χτυπημένες από την κρίση υποκειμενικότητες νιώθουν τον πειρασμό να πιαστούν από τους περί ταυτοτήτων μύθους. Πάνω απ' όλα, γιατί η κομμουνιστική υπόθεση έχει εξασθενήσει τρομερά λόγω της ιστορικής αποτυχίας όλων των πρώτων, κρατικών εκδοχών της — κυρίως της ΕΣΣΔ και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας.

Η συνέπεια αυτής της αποτυχίας είναι αυταπόδεικτη: μεγάλο μέρος της νεολαίας, των στερημένων, των εγκαταλελειμμένων εργατών και του νομαδικού προλεταριάτου των δικών μας προαστίων έχει πεισθεί ότι η μόνη εναλλακτική στην κοινοβουλευτική συναίνεση είναι η φασιστική πολιτική των χολωμένων ταυτοτήτων, του ρατσισμού και του εθνικισμού.

Κομμουνισμός, η απελευθέρωση της ανθρωπότητας

Εάν θέλουμε να εναντιωθούμε σ' αυτή την τροπή των πραγμάτων, μόνο ένας δρόμος είναι ανοικτός: να επανεφεύρουμε τον κομμουνισμό. Αυτή η πολύ απονομιμοποιημένη λέξη πρέπει να υιοθετηθεί ξανά, να καθαρθεί, να αναδημιουργηθεί. Προοιωνίζεται —όπως επί δύο σχεδόν αιώνες, με ένα μεγάλο όραμα που ενισχύεται από την πραγματικότητα— την απελευθέρωση της ανθρωπότητας. Ελάχιστες δεκαετίες πρωτόγνωρων προσπαθειών — βίαιων, γιατί περικυκλώθηκαν και δέχτηκαν βάνουσες επιθέσεις, και τελικά καταδικάστηκαν στην ήττα— δεν μπορούν να πείσουν τους καλόπιστους ότι είναι αρκετές για να εγκαταλειφθεί αυτή η προοπτική, αναγκάζοντάς μας να εγκαταλείψουμε την πραγματοποίησή της δια παντός.

Λοιπόν, πρέπει να ψηφίσουμε; Βασικά θα πρέπει να αδιαφορούμε γι' αυτή την απαίτηση που έρχεται από το κράτος και τους οργανισμούς του. Πλέον, πρέπει όλοι να γνωρίζουμε ότι η ψηφοφορία είναι απλώς η ενίσχυση ενός από τους συντηρητικούς προσανατολισμούς του υπάρχοντος συστήματος.

Για να την επαναφέρουμε στο πραγματικό της περιεχόμενο: η ψηφοφορία είναι μια τελετή που αποπολιτικοποιεί τους ανθρώπους. Πρέπει να αρχίσουμε να εδραιώνουμε ξανά παντού το κομμουνιστικό όραμα του μέλλοντος. Πεισιμένοι μαχητές πρέπει να πηγαίνουν παντού και να συζητούν τις αρχές του μέσα σε όλα τα λαϊκά περιβάλλοντα του κόσμου. Όπως είχε προτείνει ο Μάο, πρέπει να «δίνουμε στο λαό, στην ακρίβειά του, ό,τι μας δίνει μέσα στη σύγχυση». Και αυτό σημαίνει να επινοήσουμε ξανά την πολιτική.

Πηγή: versobooks.com